

سرمقاله

سحر ناسویی
منتقد سینمافجر چهل و دوم:
از آغاز تا پایان

چهل و دومین جشنواره فیلم فجر میزبان ۳۳ فیلم سینمایی بود که در دو بخش سودای سیمرغ و نگاه نو به رقابت پرداختند. در جشنواره امسال فیلمهای انیمیشن، داستانی، تاریخی، کودک و نوجوان و دفاع مقدسی شرکت داشتند. کیفیت فیلمهای امسال در مقایسه با سال گذشته و جشنواره چهل و یکم ارتقاء یافته و خود جشنواره نیز با نظم بهتری برگزار شده است.

جلسات نشست و گفت و گوی فیلم ها در برج میلاد که امسال مقر جشنواره بود، با حضور کارگردانان و اکثر بازیگران اصلی فیلمها برگزار می شد و هر چند که جای برخی از ستارگان نظیر بهرام رادان، پژمان جمشیدی، هوتن شکیبا، الناز شاکر دوست، هادی حجازی فر و... در جلسات نشست خالی بود اما حضاران و شرکت کنندگان جشنواره گفت و گوهایی مفصلی درباره هر یک از فیلمها انجام داده و جلسات پرکاری را برگزار کردند.

فیلمهای امسال در ژانرهای مختلف کمدی، جدی، اجتماعی و... بودند و افراد صاحب نامی همچون محمود کلاری، فیلمبردار نام آشنای سینمای ایران که سومین فیلمش را با دوربین پسرش به روی پرده آورد در آن شرکت داشتند. انیسه شاه حسینی تنها فیلمساز زن جشنواره بود که فیلم دفاع مقدسی دست نا پیدا را ساخت. فیلمی که ماجرای زنان حاضر در پشت جبهه و در منطقه جنگی را روایت می کند.

در جشنواره چهل و دوم، بسیاری از فیلمها با سرمایه دولتی و با حمایت بنیاد سینمایی فارابی، بنیاد شهید و حوزه هنری ساخته شده اند. واکنش پیش از نقد مخاطبان قبل از شروع جشنواره این بود که این میزان کار دولتی باعث افت کیفیت جشنواره خواهد شد زیرا اصولاً کار سفارشی راه خلاقیت را برای هنرمندان می بندد، به آنها جهت داده و کمتر امکان بروز نظریات خود را در فیلمها به آنها خواهد داد. با این همه به نظر می رسد که فیلمهای دولتی جشنواره نیز از مسیر سفارشی ساز بودن صرف فاصله گرفته و رویکردی مخاطب پسند پیدا کرده اند. از این روست که در لابلای فیلمهای ارگانی و دولتی می توان از ژانرهای مختلف کمدی، اجتماعی و دفاع مقدسی یافت. بعضی از فیلمهای دفاع مقدسی و ارزشی جشنواره نیز، توانسته اند با کیفیت ساخت بالایی خود در ژانر جنگی خوب عمل کنند و به اندازه ای قوی ظاهر شوند که مخاطبان را راضی نگاه داشته اند.

جشنواره با داشتن فیلمهایی در فضاهای بومی توانست داستان مردمان حاشیه های کشور را روایت کند. مهم ترین فیلم بومی جشنواره میرو بود که کارگردان آن حسین ریگی سال گذشته نیز با فیلم هوک در جشنواره حضور داشت و ماجرای از مردم سیستان و بلوچستان را به دفاع مقدس پیوند زده بود.

اشاره به داستان های واقعی بخش دیگری از فیلمهای جشنواره را تشکیل می داد. فیلمهای آپاراتچی و بی بدن با اشاره به ماجراهای واقعی ساخته شده اند و پروین نیز یک فیلم بیوگرافی است که به داستان زندگی پروین اعتصامی می پردازد. آپاراتچی که داستان فیلمسازی فرد بی سوادی در تبریز را روایت می کند با مایه های کمدی اش می تواند امیدی برای جذب مخاطبان در اکران عمومی و سراسری باشد. بی بدن نیز فیلم پر حاشیه ای است که از پرونده های قضایی کشور در سال های اخیر اقتباس کرده است.

از سوی دیگر باید به فیلم اولی ها اشاره کرد. فیلم تمساح خونی به کارگردانی جواد عزتی یکی از با آبرو ترین فیلمهای حاضر در بخش نگاه نو است که کیفیت بالای فیلمسازی جواد عزتی را در کنار توانایی های بازیگری اش به نمایش گذاشته است و لحن کمدی مناسب و به اندازه آن، فیلم را به یکی از شانس های دریافت سیمرغ تبدیل می کند. همچنین باید به حضور سروش صحت در جشنواره فیلم فجر با فیلم صبحانه با زرافه ها اشاره کرد. این فیلم که می توان آن را اقتباسی از مجموعه فیلمهای خماری دانست، موفق شده با قاب بندی های عالی، بازی های یکدست و کارگردانی خوب، مخاطبان را راضی از سالن سینما به خانه بفرستد.

به نظر می رسد فیلمهای جشنواره چهل و دوم که قرار است خوراک سال آینده سینماهای کشور را تأمین کنند با کیفیت نسبتاً مناسب خود، موجب آشتی بهتر تماشاگران با سینما بشوند. از سوی دیگر امید آن می رود که بعضی از این فیلمها مانند فیلم نوروز به کارگردانی سهیل موفق بتوانند جایی در اکران های نوروزی پیدا کنند تا تماشاگران بتوانند با کمترین فاصله زمانی از جشنواره فیلم فجر، فیلمها را تماشا کنند.

نقدی بر فیلم بهشت تبهکاران ساخته مسعود جعفری جوزانی

تاریخ همیشه تکرار می شود!

سباق آثار کلاسیک است و شخصیت اصلی، همانند آن ها به گونه ای خاکستری مورد پرداخت قرار گرفته است و برای عیان شدن کنش مندی در او، نیروهایی از جانب سرنوشت و اشخاص داستان بر او اعمال می شود. شمایل ستاره وار کاراکتر اصلی که نتیجه اعمال، سلوک و نوع تفکر اوست، باعث همدات پنداری مخاطب با او می شود. به علاوه با توجه به مدت زمانی طولانی فیلم و روند ثابت قصه در پرده سوم فیلمنامه، مولف اثر شخصتهای متفاوتی را پیش روی شخصیت اصلی قرار می دهد تا سرنوشت او در نسبت با این پرسوناژها مشخص شود. «بهشت تبهکاران» دارای ضعفهایی عدیده نیز می باشد که برخی از آن ها ریشه در قصه مطول و پر اطبان آن دارد. اگر پلات این قصه را با جزئیات شرح دهیم، متوجه جزئیات فراوانی در آن می شویم که برای پرداخت درست هر یک از این موارد در یک بستر دراماتیک، مصائب عدیده ای پیش روی نویسنده و کارگردان وجود خواهد داشت. فیلم روایتگر مقطعی حساس از تاریخ ایران و بازنمایی شخصیتی هایی حقیقی است. برای نزدیک شدن مخاطب به جهان داستانی و مفهومی اثر، نیاز است تا شرایط سیاسی، اجتماعی و همینطور پیشینه و درونیات شخصیتها به شکلی صحیح به تماشاگر معرفی و منتقل شود. نقطه شروع و ابتدایی «بهشت تبهکاران» لحظه ای است که شخصیت اصلی دستگیر شده و مورد بازجویی قرار گرفته است. در صورتی که پس از این سکانس، وقایع شش ماه قبل از این زمان به نمایش درمی آید و حذف سکانس ابتدایی نه تنها لطمه ای به سیر روایت وارد نمی کند، بلکه باعث ایجاد تعلیق بیشتر در سرنوشت پرسوناژ محوری فیلم می شود و مخاطب را بیش از پیش درگیر خود می کند. به علاوه پرشهایی که تدوین موجب آن شده، با وجود آنکه به سبب بسیاری از آثار مطرح جنایی در جهان به گونه ای هدفمند طراحی شده است و قرار است نمایانگر گذر زمان باشد، اما به لحاظ بصری به گونه ای است که موجب انفعال توجه مخاطب از اثر می شود. اما با این وجود، «بهشت تبهکاران» فیلمی است حاوی جوهره سینما از یک کارگردان مهم در تاریخ سینمای ایران.

محمدعرفان صدیقیان - نمی توان بدون پیش فرض قبلی به تماشای آثار برخی از فیلمسازها نشست، چرا که مرور تجربه های پیشین آن ها در تماشاگران ایجاد توقع می کند. مسعود جعفری جوزانی از دسته چنین سینماگرانی است. او از «جاده های سرد» و «شیرسنگی» تا «در مسیر تند باد» و مجموعه «در چشم باد» آثاری ماندگار را در کارنامه کاری خود ثبت کرده است. فیلمسازی که علاقه مند به روایت تاریخ ملی است و بر ابزارها و امکانات بیانی سینما نیز تسلط دارد. جعفری جوزانی پس از سالها دوباره به گونه مورد علاقه خود در سینما بازگشته است تا از میان صفحات غبار گرفته تاریخ، روایتگر بخش تصویر نشده ای از آن باشد. «بهشت تبهکاران» فیلم تازه او مسیر طولانی تولید را از سال ۱۳۹۹ طی کرد تا در بخش سودای سیمرغ جشنواره چهل و دوم حاضر باشد. او بخشی از زندگی شخصی به نام حسن جعفری و رابطه او با احمد دهقان را دستمایه ساخت درام تازه خود قرار داده است. «بهشت تبهکاران» فیلمی پر بازیگر است و در مدت زمانی بیش از دو ساعت قصه پر التهاب خود را روایت می کند. فیلم داستانی جهان شمول دارد که در لایه های زیرین آن مفاهیم عدالت خواهانه نهفته است. رویکردی که تقریباً در تمام آثار این فیلمساز کهنه کار قابل ردیابی است. بررسی سبک کارگردانی فیلم، حاوی نکات جالب تری است. برای مثال در نوع روایت، شیوه دکوپاژ و به کارگیری میزانشن ها، این اثر تفاوت فاحشی با تجربه سریال سازی مسعود جعفری جوزانی یعنی «در چشم باد» دارد. اما چه مسئله ای باعث می شود که یک سینماگر داستان پرداز، جایگاهی ویژه در تاریخ سینمای یک کشور پیدا کرده و وجود نام او در یک جشنواره زینت بخش آن باشد؟ فارغ از شیوه روایت جذاب که باعث جذب انبوه تماشاگران به یک اثر می شود، بخش عمده این موضوع به نشانه های معنایی یک فیلم مرتبط است. بنا بر این باید به دنبال نشانه های بیشتری در آثار آن ها بود تا بتوان به عمق مفاهیم ارائه شده پی برد. «بهشت تبهکاران» فیلمی قهرمان محور به

گفت و گوی صبا با جلال محبی بازیگر فیلم آبی روشن

به جوانها اعتماد کنید تا خود را ثابت کنند

سینما حاصل یک اراده جمعی است، از بودن در آن جمع خوب و حرفه ای خوشحالم و از همکاری با آن ها حال خوبی دارم و مطمئنم این حال خوب به مخاطب هم منتقل خواهد شد. جلال محبی با اشاره به این نکته که این فیلم اولین حضور او در جشنواره فیلم فجر است به بیان احساس خود در این رابطه پرداخت و مطرح کرد: این اتفاق می تواند نوید ورود به یک استاندارد حرفه ای در بازیگری برای من به حساب بیاید که برای خودم به نوعی ارزیابی تلقی می شود. اما اینکه این حضور چقدر در معرفی من به فیلمسازان دیگر تاثیر خواهد داشت را باید بعد از جشنواره بررسی کرد. بدیهی است که اکثر فیلمسازان دغدغه مند کشور، جشنواره فیلم فجر را به صورت حرفه ای پیگیری می کنند و این موضوع احتمال دیده شدن بازیگران جوان را بالا خواهد برد. او درباره هنرمندانی که تا اینجای مسیر حرفه ای پیش حمایتش کردند، گفت: حمایت ویژه وسیعی است و ما می توانیم از یک مشاوره کاری تا معرفی به پروژه های دیگر در نظر بگیریم، اما شاید اصلی ترین حامی من تا الان استاد عزیزم کیومرث مرادی بوده که علاوه بر حق استادی و معلمی، خیلی جاها به بنده اعتماد کردند و من را به پروژه ها معرفی کردند. امیدوارم که تا این لحظه توانسته باشم پاسخ خوبی به این اعتماد بدهم. جلال محبی در انتها گفت: تنها یک خواسته از مدیران سینمایی و دست اندرکاران تولید آثار سینمایی دارم و از آن ها می خواهم که به جوانها اعتماد کنند و به آن ها فرصت دهند تا خود را ثابت کنند.

پگاه زارعی - لیست بازیگران فیلم سینمایی «آبی روشن» را که نگاه می کنیم به اسامی ای برمی خوریم که اولین تجربه جدی حضورشان در جشنواره فیلم فجر است. جلال محبی بازیگر جوان و خوش انگیزه ای است که فیلم سینمایی «آبی روشن» نقش آفرینی کرده است، او درباره چگونگی نحوه ورود خود به عرصه سینما گفت: از سال ۱۳۸۷ بازیگری را شروع کردم. در چند چند دوره آموزشی شرکت کردم و همزمان تئاتر هم کار می کردم. تجربه جدی من در تصویر با سریال سقوط و سریال آقای قاضی آغاز شد اما «آبی روشن» اولین تجربه جدی حضورم در سینماست که از این بابت بسیار خوشحالم هستم. وی درباره نحوه پیوستنش به پروژه «آبی روشن» گفت: مسئولیت انتخاب بازیگران این اثر با کیومرث مرادی بود، ایشان بواسطه شناخت قبلی که از بنده داشتند من را به بابک خواجه پاشا پیشنهاد دادند. بعد از قراری که با آقای خواجه پاشا داشتم ایشان من را برای حضور در این اثر انتخاب کردند و این افتخار این را پیدا کردم که در خدمت پروژه «آبی روشن» باشم و در کنار بزرگانی چون مهراگان احمدی ایفای نقش کنم. محبی در پاسخ به این سوال که نظرش چقدر «آبی روشن» در جشنواره فیلم فجر امسال می درخشند، گفت: با شناختی که در مدت فیلمبرداری از بابک خواجه پاشا و گروه پیدا کردم، مطمئنم این اثر هم مثل فیلم قبلی ایشان «در آغوش درخت» موفق خواهد بود. وی با اشاره به همدل بودن تیم تولید «آبی روشن» بیان کرد: